

Za SDP - teze za raspravu

Za političku dosljednost

1. SDP ima povijest dugu 15 godina. Imamo bogato iskustvo djelovanja u oporbi kao i, osobito zadnjih godina, iskustvo vlasti na lokalnoj, regionalnoj i državnoj razini. Dužni smo dobre i loše strane tog iskustva neprestano kritički sagledavati. Pozitivna iskustva valja afirmirati i osnaživati u radu stranke, a otklanjati ono što se pokazalo lošim. I u situaciji oporbenog djelovanja kao i u situaciji sudjelovanja u vlasti, SDP treba ostati dosljedan svojim, socijaldemokratskim načelima i vrijednostima.
2. Na Devetoj konvenciji SDP-a 2004. godine odredili smo zadaće za četverogodišnji mandat novog vodstva stranke: **realno sagledati stanje u stranci, stranku reformirati i otvoriti je ljudima socijaldemokratskog usmjerenja** koji su stranci potrebni, **mladim i kreativnim** osobito, **suočiti se sa slabostima i ispravljati ih, pripremajući se tako za novu izbornu pobjedu na državnoj razini**. Ove zadaće aktualiziraju održani lokalni izbori i konvencije stranke, ali prije svega političko, gospodarsko i socijalno stanje u društvu.

Za političku vjerodostojnost

3. Zabrinjava nas niska razina povjerenja građana u političke stranke, u njihove predstavnike u političkim tijelima i politiku samu. U zemlji koja bilježi jedva petnaest godina života u višestranačkom sustavu to je porazna pojava. Naše pitanje je: gdje se na toj skali nepovjerenja nalazi naša stranka? Koliko i mi, članovi SDP-a, doprinosimo toj lošoj ocjeni koju politika i političari dobivaju od građana. Stoga se moramo, danas i više nego ranije, suočiti ne samo s problemima hrvatskog društva, nego i s vlastitim slabostima prije svega. Valja nam realno ocijeniti stanje u svojoj organizaciji. Ne smije se oportunistički zatvarati oči pred postojećim deformacijama zbog kojih smo s pravom, ne tako davno, kritizirali druge. Stablnost, principijelnost, iskrenost i unutarstranačka solidarnost, često su, više nego izborni rezultati, izdvajali SDP od ostalih stranaka, opterećenih unutarnjim razdorima ili kompromitiranih nečasnim obnašanjem vlasti.
4. SDP ne može pristati na prikrivanje vlastitih grešaka da bi tobože ostavio bolje mišljenje o sebi kod građana. Naprotiv, svako prikrivanje je štetno za stranku i njenu političku dosljednost i vjerodostojnost.
5. Zadnja linija obrane kompromitiranih i korumpiranih stranaka i političara je teza: "Nismo samo mi takvi, svi su isti". Time žele prikriti sva beščašća, nemoral, korupciju, političko nasilje i primitivizam. U tome im ide na ruku, ma koliko rijedak bio, svaki kompromitantan potez i deformacije u bilo kojoj organizaciji SDP-a i u bilo kojem segmentu

našeg djelovanja. Pogreška ili loš potez neke organizacije SDP-a - makar bio učinjen samostalno, pa i bez znanja vodstva SDP-a - koristi se za kompromitaciju i osporavanje čitavog SDP-a. Želimo li pobjedu na idućim parlamentarnim izborima, onda moramo pokazati da slabosti i pogreške otklanjamo i jačamo otvoren, dosljedan i stabilan SDP.

Za jasne političke ciljeve

6. Dugogodišnja izgradnja i afirmacija SDP-a dale su rezultat: socijaldemokracija je potrebna Hrvatskoj, socijaldemokracija u njoj ima svoje mjesto. O tome govori i snaga i utjecaj SDP-a među ljudima, bili mi trenutno na vlasti ili u oporbi. Želimo biti jasni u svojim socijaldemokratskim vrijednostima, imati kvalitetne socijaldemokratske ciljeve i biti dosljedni u njihovom ostvarivanju. Analiza našeg rada mora biti stalna, ne zbog naših karijera u politici, već zato što građani traže da SDP radi više i bolje.
7. SDP osvajanje i održavanje na vlasti smatra svojim političkim ciljem, ali ne i smislom, svrhom svoga političkoga djelovanja. Zato SDP ne pristaje na tezu da su za osvajanje vlasti i održavanje na njoj sva sredstva prihvatljiva. SDP zbog svog političkog probitka neće pristajati na korištenje niti jednog sredstva koje nije sukladno standardima legalne i legitimne političke borbe. Svojom političkom snagom i ugledom te društvenom moći, SDP raspolaže krajnje obazrivo i skrupulozno. Zbog svoje kratkoročne političke koristi na lokalnoj ili državnoj razini, SDP neće ugroziti svoju dugoročnu korist i teško stečenu političku vjerodostojnost.

Za odgovornu, poštenu i moralnu vlast

8. SDP ni u kom slučaju i ni iz kojih razloga ne može prihvatiti militarizaciju politike. Fizička prisila, fizičko odstranjivanje političkih protivnika, fizička zabrana sudjelovanja u političkom odlučivanju, za SDP je potpuno neprihvatljiva, kako u unutarstranačkom djelovanju, tako i djelovanju lokalnih i središnje vlasti.
9. Bilo kakav oblik političkih ucjena i pritisaka, kako na vlastite članove, tako i na članove drugih stranaka, kako bi oni promijenili svoj politički stav i opredjeljenje - SDP ne smatra dijelom legitimnog političkog procesa. Otkrivanje i manipuliranje podacima i činjenicama iz osobnog i obiteljskog života političkih sudionika nije legitimno sredstvo političke borbe. SDP pristaje prvenstveno na sučeljavanje s političkim stavovima i idejama, a ne ljudima.
10. SDP ne može prihvatiti prikupljanje pristaša i simpatizera putem dodjele povlastica, pogodovanja pri zapošljavanju, dodjeli poslova, raspolaganju društvenim

dobrima ili lakšem ostvarivanju socijalnih ili drugih prava koja pripadaju građanima. Kupovanja pristaša i glasova, a naročito vijećničkih mandata i ruku, praksa je koju SDP najoštrije osuđuje kao tešku zlouporabu politike te prokazuje, kao izvor potencijalno još težih zlouporaba demokracije.

Za socijaldemokratsku vlast

11. Ugled SDP-a odlučujuće zavisi od prakse vlasti u kojoj sudjeluje. Za svaku zajednicu važan je razvoj, više radnih mjesta, veći javni standard, nove ceste i ulice, vrtići i škole, bolnice... Ali za socijaldemokratsku vlast to nije dovoljno da bi ona bila uspješna u svom socijaldemokratskom smislu. Pitanje je: kakva je socijalna osjetljivost na probleme ljudi, koliko je solidarnosti sa siromašnim i hendikepiranim. Je li naša vlast poštenija, a korupcija u društvu manja? Da li se razlika između bogatih i siromašnih smanjuje ili povećava? Osiguravamo li svima dovoljan solidaran standard obrazovanja i zdravstvene zaštite, itd.

12. Za djelovanje SDP-a nije dovoljno to što radi njena vlast. SDP mora imati svoje jasne političke i moralne stavove o mnogim zbivanjima i pojavama, čak i onda kad ih nema, ili ne može imati naša, u pravilu, koalicijska vlast. Na mnogim konvencijama SDP-a govorilo se o tome što bi trebao SDP na vlasti, premalo se kritički analizirao rad SDP-a, naše slabosti i greške.

Za unutarstranačku solidarnost

13. Solidarnost unutar SDP-a je važna. Novija povijest Hrvatske bila je prečesto obilježena autoritarnošću, samovoljom i nedemokratskom praksom. SDP i ljudi SDP-a itekako su to osjećali na svojim leđima. Stoga je važna solidarna podrška cijele stranke nekoj lokalnoj organizaciji SDP-a, kao i podrška lokalne organizacije vodstvu SDP-a u sukobu s političkim protivnikom i nositeljima takove prakse. A upravo ta solidarnost sve više izostaje.

Za jaki SDP

14. U posljednje se vrijeme pokušava nametnuti u javnosti uvjerenje o velikim problemima u SDP-u, pa čak i da je SDP u krizi. Dakako, u tome ustrajavaju naši politički protivnici i njima skloni mediji, jer se boje sve jačeg SDP-a. Međutim, takvom dojmu pomogli smo i sami: sukobima u nekim organizacijama, pojedinim istupima (često, na žalost, anonimnim), osporavanjem političke linije stranke i forsiranjem umjetnih sukoba. Te su se pojave u SDP-u počele širiti, i koliko god one, srećom, bile malobrojne, štatile su SDP-u, a koristile svima kojima snažan SDP smeta. Na neke od njih, osobito na krizne situacije u nekoliko gradskih organizacija, vodstvo SDP-a odlučno je reagiralo i raspustilo te organizacije. Sada je u tijeku njihova uspješna obnova.

Za raspravu bez oportunizma

15. SDP je jaka stranka i zato svoje slabosti ne skriva. Upravo to je test naše snage. Ako smo spremni za odlučno

sučeljavanje s problemima i deformacijama, za otvaranje široke rasprave o tome u svim organizacijama - onda to ne može biti ništa drugo nego jačanje SDP-a. Stoga, to i nije dobra vijest za naše političke protivnike.

16. O slabostima u radu SDP-a valja raspravljati otvoreno i bez oportunizma. S jačanjem stranke i porastom njenog utjecaja u društvu, čini se da su se strankom započeli širiti nepoželjni procesi i pojave u društvu i stali obilježavati unutarnji život dijela SDP-a. Mislim pogotovo na iskušenja koje donosi vlast ili blizina vlasti, bez obzira je li riječ o državnoj ili lokalnoj razini.

Za sučeljavanje sa slabostima

17. Pojedinci u našim redovima osjetili su privlačnu moć vlasti. Oni, kao i mnogi izvan naše stranke, shvatili su da putem stranke mogu doći do te moći te ostvariti neke svoje interese i na račun stranke. Njima odgovara slaba ili podjeljena organizacija. Odatle većina deformacija u SDP-u. Krizi nekih organizacija prethode poremećeni odnosi između pojedinaca i nesposobnost organizacije da ih prevlada. Sukobi i nametanje interesa, klanovske borbe, najprije blokiraju rad organizacije, a zatim je kompromitiraju u javnosti. U SDP-u tako zamire unutarstranački život, a u tim organizacijama sve je manje iskrenosti, lojalnosti, solidarnosti. Svemu doprinosi i oportunizam prema tim pojavama u vodstvu stranke, politika nezamjeranja moćnim pojedincima u nekim organizacijama.

Za dosljedno ostvarivanje socijaldemokratskih načela

18. Kako ove pojave eliminirati iz našeg stranačkog života? Prije svega prihvaćanjem i dosljednim ostvarivanjem socijaldemokratskih načela i vrijednosti. Na toj liniji jačati stranku i stranački život. Poticati demokratsku i kritičku snagu u stranci koja se ne miri s deformacijama pojedinaca, njihovom frustracijom i ambicijama na račun i štetu stranke. Stranci pomažu oni koji na vrijeme vide problem i bez oportunizma na njega ukazuju. Stranci pomažu oni koji žive u toku s vremenom, razumiju probleme društva i znaju dati doprinos njihovom rješavanju. Stranci ne pomažu oni koji u svom djelovanju ostaju na frazama ili posežu, umjesto rasprave, za ideološkom diskvalifikacijom.

Za unutrašnju demokratičnost

19. U demokratskoj stranci poput SDP-a postoje demokratska tijela i demokratski način odlučivanja. S pojedincima koji ih opstruiraju, organizacije SDP-a, ako su demokratske, moraju se uspješno nositi. Svatko, i u SDP-u, ima pravo na svoj stav, na pokretanje vlastite nove političke opcije, ali nema pravo skrivati se iza tuđih zastava, niti razarati ono čemu (više) ne pripada kada se po tome više ne može uspinjati.

20. SDP nije bezlična stranka političkih poslušnika, niti izvršitelja naloga, ali nije niti stranka koja može dopuštati nekoordinirani, i neodgovorni angažman bilo kojega svog člana ili stranačkog dužnosnika. Ne smatramo politički

korektnim niti prihvatljivim djelovati ili davati javne i nejavne izjave suprotne toj prihvaćenoj politici. Međutim smatram prihvatljivim i poželjnim pokretati sva pitanja o toj politici, načelima i vrijednostima unutar stranke. SDP ne može prihvatiti praksu da se pojedini stranački dužnosnici distanciraju od politike stranke javno, da javno, u ime tobožnje unutarstranačke demokracije i slobode, osporavaju vjerodostojnost stranke i njenih dužnosnika kako bi time privukli medijsku pozornost, a sebe javno predstavili kao autentične tumače te politike.

21. Jačanje i afirmacija SDP-a traži timski rad, afirmaciju šireg kruga članova, suradnju s drugima. U obećanjima mora biti realnosti, u ostvarenju odgovornosti i ustrajnosti. Populistički istupi - po logici što bi se dnevno ljudima svadjelo - nisu prihvatljivi. SDP ima svoje stavove i ne smije zbunjivati svoje glasače.

Za demokratske stranačke vođe

22. Vrlo važan je odnos između organizacija SDP-a i pojedinaca koji ju vode i predstavljaju u javnosti. SDP se opredijelio za neposredan izbor načelnika, gradonačelnika i župana. Važno je da osoba koja vodi i predstavlja stranku bude u široj javnosti afirmirana i prihvatljiva. Važno je i da takva bude i organizacija SDP-a.

23. SDP-u se potrebni jaki demokratski ljudi koji vode i predstavljaju stranku. Oni koji "svoju" organizaciju ne tretiraju kao pukog izvršitelja vlastitih naloga, oni koji su spremni na dijalog, koji doprinose izgradnji organizacije SDP-a kao mjesta na kojem se diskutira, vodi dijalog i dogovara. SDP-u i njegovim vrijednostima potreban je suživot, sinergija takvog vođe i takve organizacije. Jer jasno je da ne može funkcionirati spoj demokratske stranke i autoritarnog samovoljnog vođe.

24. SDP podržava snažne političke osobnosti svojih istaknutih članova, stimulira iskazivanje tih osobnosti, ali ne kao ekscesa i ne kao osobnog nametanja stranci bez konkretne stranački i javno verificirane političke aktivnosti. A političkom aktivnošću ne možemo smatrati ocrnjivanje i podcjenjivanje drugih i njihovih političkih doprinosa niti podređivanje stranke osobnim ambicijama.

25. Za SDP je neprihvatljiva praksa stvaranja kruga "svojih ljudi" od strane stranačkih čelnika ili (u stranci izabranih) dužnosnika u izvršnoj vlasti. To je najbrži put u razbijanje jedinstva organizacije, povjerenja među članovima, te stvaranja podloge za podzemne političke obračune unutar organizacije.

Za jedinstvo stranke

26. Vodstvo SDP-a mora neposredno i putem članova Glavnog odbora imati uvid u mišljenje članova stranke o ključnim problemima i važnim stavovima stranke. O nekim posebno važnim temama moraju se inicirati rasprave u stranci, poput ove o stanju stranke ili, uskoro, o osnovama izbornog programa. Na toj liniji je i anketa među svim članovima SDP-a o radu stranke i njenih organizacija.

27. Moramo se suočiti i sa zatvaranjem pojedinih organizacija od cjeline stranke. Riječ je čak katkada

i o federalizaciji stranke. Stavovi vodećih ljudi nekih organizacija su ovakvi: možemo kritički govoriti o stranci u cjelini, o vodstvu stranke, ali ne možemo kritički govoriti o "mojoj" ili "našoj" organizaciji i "našem" vodstvu. Valja iznova, na osnovu Programa i Statuta, podsjećati u čemu je samostalnost lokalne organizacije, a gdje samovolje ne može biti ako ne želimo narušiti jedinstvo SDP-a. U odnosu prema programskim odrednicama SDP-a, načelima i vrijednostima socijaldemokracije, zatvaranje pojedinaca i organizacija ne može biti.

Ovo valja raspraviti osobito u onim, makar i malobrojnim organizacijama gdje je podrška stranačkoj politici čak i manja nego među našim glasačima.

Za kvalitetniji unutarstranački život

28. Važno je otvoreno raspraviti kakva je kvaliteta našeg unutarstranačkog života, života naših organizacija. Koliko se i zašto sastaju, raspravljaju li o stvarnim problemima vlastite organizacije SDP-a i svoje sredine ili gube vrijeme na isprazne sastanke. Kakva je atmosfera i kakvi su odnosi među članovima? Jesmo li informirani o stavovima stranke? Imamo li aktiviste koji, ne čekajući sastanak i predizbornu aktivnost, komuniciraju s članovima i građanima, s našim potencijalnim glasačima. Na ova i slična pitanja svaka organizacija mora sebi dati jasan odgovor.

29. Komunikacija među članovima stranke mora se odvijati u okviru općeprihvaćenih normi ponašanja i ne smije narušavati odnose u stranci i njen ugled u javnosti. Ukoliko su odnosi između članova stranke lišeni razumijevanja i solidarnosti, SDP će gubiti uvjerljivost u biračkom tijelu. Međusobni obračuni u medijima umjesto otvorene rasprave i tijelima i forumima stranke oduzimaju vanjsku vjerodostojnost i ugrožavaju međusobno povjerenje.

Za bolju teritorijalnu rasprostranjenost SDP-a

30. Važno je sagledati koliko je SDP prisutan u životnim sredinama ljudi. Riječ je o teritorijalnoj rasprostranjenosti organizacije SDP-a. Nažalost, imamo županijske organizacije koje u mnogim općinama uopće nemaju organizaciju, nemaju niti jednog člana, pa u njima nisu niti izašli na izbore. A podsjećamo da smo u tim jedinicama, kao i u onima u kojima nismo osvojili niti jedno vijećničko mjesto, na parlamentarnim izborima osvojili glasova za više mandata u Saboru. Dakle, tamo postoje glasači SDP-a, ali zbog slabog rada lokalnih organizacija ne postoji i SDP!

Za iskorak u jačanju stranke

31. U sredinama gdje smo podbacili na lokalnim izborima i gdje su slabosti SDP-a očite, nova vodstva izabrana na nedavnim konvencijama trebat će pokazati pozitivan iskorak na jačanju stranke. Za određeno vrijeme morat ćemo ponovo razmotriti stanje, i eventualno poduzeti neophodne korake. Dakako, u organizacijama koje su bile opterećene sukobima, kompromitirale sebe i stranku u cjelini - ukoliko se to nastavlja, trebat će intervenirati i pomoći bez oklijevanja.

Za afirmaciju socijaldemokratskih vrijednosti

32. SDP se za načela i vrijednosti socijaldemokracije bori u složenom prijelaznom, tranzicijskom vremenu. **Građani Hrvatske već su godinama suočeni sa surovim, a nerijetko i divljim oblikom kapitalizma koji favorizira profit i brzo bogaćenje, tolerirajući sve što to omogućava. Posljedica: nedostatak društvene solidarnosti, obespravljenost širokih socijalnih slojeva, osobito onih koji žive od svog rada, sve veća razlika između bogatih i siromašnih, stagnacija hrvatskog društva i prosperitet manjine bogatih.** Upravo se HDZ koji se silno trudio identificirati s hrvatskom državom, u stvarnosti poistovjetio sa sustavom u kojem su se ovi procesi događali. On je njihov nositelj.

33. Socijaldemokracija je neophodna Hrvatskoj. **Naša je zadaća - u procesu tranzicije, približavanja EU i prihvaćanja njenih standarda i propisa - zaustaviti i korigirati spomenute surove procese. Naša je zadaća: u procese tranzicije i društvenog razvitka ugraditi i obraniti socijaldemokratska načela i vrijednosti: ravnopravnost, pravednost, društvenu solidarnost, toleranciju, socijalnu osjetljivost.**

Za ulazak Hrvatske u EU

34. Socijaldemokrati se dosljedno zalažu za ulazak Hrvatske u Europsku uniju, ali ne zato da bi tek onda postala bolje demokratska, pravna i socijalna država. Mi želimo da Hrvatska ne čeka, jer ona u tom cilju

treba svakim danom postajati bolja.

Mi, kao i većina građana, ne vidimo da je sadašnja vlast u stanju to ostvarivati.

Za demokratsku vlast i političare

35. Podupiremo demokratske vođe, ne autokrate. Zbog sustavnog kompromitiranja političkih struktura i demokratskih institucija, Hrvatska ulazi u situaciju u kojoj će biti iznimno važno oduprijeti se opasnosti od autokratske vlasti.

SDP se od drugih razlikuje i po načinu obnašanja vlasti. Inzistiramo da socijaldemokratski političari budu demokrati i kada se nekima čini da to nije dovoljno efikasno i odlučno. Važno je, također, da oni zastupaju, ali i prakticiraju odgovornost, dosljednost, odmjerenost i skromnost. Važno je pokazati i dokazati da vlast ne koristimo za osobne probitke. Važno je pokazati da u nas - za razliku od onih koji o javnom dobru, poštenju i solidarnosti brinu samo deklarativno - postoji i politička snaga koja dosljedno njeguje te vrijednosti.

36. O socijaldemokratskim ciljevima i vrijednostima valja raspravljati, preispitivati ih, pa i redefinirati kad je potrebno. Radi se to u Europi. Treba to i u nas. Tema je to koja u razdoblju pred nama mora biti prisutnija u SDP-u.

Ivica Račan